Συνεχίζεται ὁ ἐμπαιγμὸς τῶν κατοίκων τῆς Βιάννου

Ἡ ἐπίσκεψη τοῦ κ. Δημόπουλου

Ἀπό τό Γραφεῖο Τύπου τῆς Νομαρχίας ἐκδόθηκε τό παρακάτω ἀνακοινωθέν:

Ὁ Ὑφυπουργός Ἐμπορίου κ. Ἰωάννης Δημόπουλος ἐπισκέφθηκε τήν 10ην Δεκεμβρίου μετά Ὑπηρεσιακῶν Παραγόντων τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου τήν ἐπαρχία Βιάννου ὅπου ἐξέτασε θέματα κόστους παραγωγῆς τῶν κηπευτικῶν καί διαθέσεως αὐτῶν τόσον στήν ἀγορά ἐσωτερικοῦ ὅσον καί τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Ἐπίσης δέχτηκε ἐκπροσώπους συνεταιρισμῶν καί μεμονωμένους παραγωγούς καί ἄκουσε τά προβλήματά των σέ πολλά ἀπό τά ὁποῖα ἔδωσε ἐπιτόπιον λύση, ὅπως τό θέμα τῆς διαμορφώσεως τῶν τιμῶν πωλήσεως τῶν χόρτων βουνοῦ βάσει τιμολογίου κ.λ.π.

Ἀνεχώρησε δέ στήν Ἀθήνα σήμερα.

Σημ. «Β.Ν.» Λυπούμαστε γιά τίς ἀνακρίβειες πού ὑπάρχουν στήν παραπάνω ἀνακοίνωση τοῦ Γραφείου Τύπου καί δημοσίων σχέσεων τῆς Νομαρχίας.

Ὁ κ. Δημόπουλος δέχτηκε ἐκπροσώπους μονάχα τοῦ Συνεταιρισμοῦ Ἄρβης καί ἄκουσε 3—4 παραγωγούς πού τυχαία βρέθηκαν στό καφενεῖο πού κάθησε. Ἄν ὁ κ. ὑφυπουργός ἐπιθυμοῦσε πλήρη ἐνημέρωση γιά τίς ἀπόψεις τῶν παραγωγῶν τῆς Ἐπαρχίας ἔπρεπε νά χουν εἰδοποιηθεῖ τά Διοικητικά Συμβούλια ὅλων τῶν Συνεταιρισμῶν, τῆς Ἐπαρχίας, τά Κοινοτικά Συμβούλια, ὁ Πρόεδρος καί τό Διοικητικό Συμβούλιο τῶν Ἐπαγγελματοβιοτεχνῶν μά καί ὅσοι ἀπό τούς παραγωγούς ἤθελαν καί νά τούς συναντήσει.

Ὁ κ. Δημόπουλος δέν ἔδωσε καμιά λύση σέ προβλήματα τῆς Ἐπαρχίας. Γιά τιμή πωλήσεως τῶν χόρτων τοῦ βουνοῦ δέν ἐνδιαφέρονται οἱ Βιαννίτες. Ἔχουν ἀρκετά μά δέν πωλοῦν, ἁπλῶς φιλοδωροῦν ὅσους ἐπισκεφτοῦν τίς ἐξοχές τῆς ἐπαρχίας.

Ἀπό τό Γραφεῖο Τύπου τῆς Νομαρχίας περιμένουμε ἐνημέρωση στά δεκάδες ἐρωτήματα πού ἔχουμε θέσει γιά τούς δρόμους, γιά τά νερά, γιά τό γεωπόνο, γιά τή ΔΕΗ γιά τόν Ο.Τ.Ε., γιά τά Σχολεῖα, γιά τό Προσωπικό Λυκείου καί πολλά ἄλλα.

Ἡ παραπάνω ἀνακοίνωση δέν μᾶς καλύπτει καθόλου. Μᾶς βεβαιώνει μονάχα γιά μιά ἀκόμη φορά πώς οἱ Κρατικές ὑπηρεσίες ἐμπαίζουν τούς κατοίκους τῆς Ἐπαρχίας μας.

ΜΙΚΡΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Στό Καλάμι. Με πρωτοβουλία τοῦ Κοινοτικοῦ Συμβουλίου καί τή συμπαράσταση ὅλων τῶν κατοίκων, μέ ἔξοδα τοῦ Κοινοτικοῦ Ταμείου πέντε χιλιάδες δραχμές κατασκευάστηκε ὁ δρόμος ἀπό Καλάμι μέχρι Ψαρή Φοράδα καί Φαφλάγγο.

Χρειάζεται ὅμως ἀκόμη νά γίνουν τεχνικά ἔργα καί σκυρόστρωση. Γι' αὐτό θά πρέπει νά ἐνισχυθεῖ ἡ Κοινότητα γιά τήν ὁλοκλήρωση τοῦ ὅλου ἔργου.

Στό Βαχό. Μέ ἔξοδα τοῦ Κοινοτικοῦ Ταμείου καί προσωπική ἐργασία τῶν κατοίκων ἔγινε τσιμεντόστρωση τοῦ δρόμου ἀπό τῆς Ρηγούσας μέχρι τήν ἐκκλησία καί ἀπό τοῦ Βαγγέλη τό σπίτι μέχρι καί τά σκαλοπάτια τοῦ Κατωγιάννη καθώς καί ἄλλα μικρότερα κομμάτια. Ἡ Κοινότητα θά πρέπει νά ἐνισχυθεῖ γιά νά ὁλοκληρώσει τήν τσιμεντόστρωση καί τῶν ὑπολοίπων δρόμων τοῦ χωριοῦ.

Ἄρβη — Τέρτσα. Συνεργεῖο τῆς ΔΕΗ βρίσκεται στήν περιοχή Ἄρβης — Φαφλάγγου — Ψαρῆς Φοράδος — Τέρτσων κι' ἑτοιμάζει τό τεχνικό μέρος γιά τή σύντομη σύνδεση τῆς περιοχῆς μέ τό δίκτυο πού μέχρι σήμερα ἐξυπηρετεῖ μονάχα τήν Ἄρβη.

Στόν Ἅγιο Βασίλειο μέ δαπάνες τῆς Κοινότητος τσιμεντοστρώθηκε ὁ δρόμος μέσα στό χωριό ἀπό «Πλατάνους», μέχρι «Πέρα Γειτονιά».

Στ' Ἀμιρᾶ. Ἀνακαινίζεται τό Κοινοτικό κατάστημα.

Ἐπιτροπή Ἀμιριωτῶν στόν Μητσοτάκη

Ἐπιτροπή κατοίκων τῆς Κοινότητας Ἀμιρᾶ ἐπισκέφθηκε τόν ὑπουργό Συντονισμοῦ κ. Μητσοτάκη καί τοῦ ζήτησε τή χορήγηση τοῦ ἀναγκαίου ποσοῦ γιά τήν ἀποπεράτωση τοῦ δρόμου τῆς Ἄρβης καί τοῦ Ἡρώου. Ὁ κ. Μητσοτάκης ὑποσχέθηκε καί ζήτησε νά τοῦ ὑποβληθοῦν σχετικές μελέτες ἀπό τή Νομαρχία Ἡρακλείου. Τήν Ἐπιτροπή συνόδεψαν οἱ συνεπαρχιῶτες Γεώργιος Κουφαλιτάκης, Νομαρχιακός Σύμβουλος Καβάλας, καί Γεώργιος Μπαριτάκης, Δικηγόρος.

Πρόγραμμα Οἰκιστικῶν κέντρων

Σύμφωνα μέ ἔγγραφο τοῦ Νομάρχη Ἡρακλείου κ. Τσίρκα ἔγινε μελέτη ἀπό τίς ἁρμόδιες ὑπηρεσίες τῆς Νομαρχίας, προγράμματος γιά τά οἰκιστικά κέντρα τοῦ Νομοῦ. Στό πρόγραμμα αὐτό συμπεριλαμβάνονται ἀπό τήν ἐπαρχία μας ἡ Ἄνω Βιάννος ἡ Ἄρβη καί ὁ Χόνδρος. Οἱ προτάσεις γιά τά ἀπαιτούμενα ἔργα σέ κάθε οἰκισμό ἀφοροῦν ἔργα ὑποδομῆς, (ὕδρευση, ἄρδευση, ἀποχέτευση, ὁδοποιΐα) καί βασικά ἔργα ἐξυπηρετήσεως (ἀγροτικό ἰατρεῖο, ἤ σταθμό, διαμόρφωση ἐλευθέρων χώρων, Παιδικό σταθμό, Δημοτικό Σχολεῖο, Γυμνάσιο Λύκειο. Κοινοτικό Κατάστημα).

Ἡ κατασκευή τῶν ἔργων πού ἀφοροῦν τά παραπάνω κέντρα θά γίνει ἀπό τό Εἰδικό Πρόγραμμα Ἐπενδύσεων τοῦ ὑπουργείου Συντονισμοῦ, ἀνεξάρτητα ἀπό τό Περιφερειακό Πρόγραμμα Δημοσίων Ἐπενδύσεων.

Ἡ ἐπέτειος τοῦ Πολυτεχνείου

Μέ ἐκδηλώσεις ὁμιλιῶν καί ἀπαγγελιῶν στό Γυμνάσιο γιορτάστηκε φέτος ἡ Ἐπέτειος τοῦ Πολυτεχνείου στήν Ἐπαρχία.

Μετά τίς ἐκδηλώσεις αὐτές ὀργανώθηκε πορεία πρός τό Ἡρῷο στό Σελί Ἀμιρᾶ καί κατατέθηκαν στεφάνια. Μαζί μέ τούς μαθητές πῆραν μέρος καί πολλοί ἄλλοι νέοι μά καί μεγαλύτεροι.

Διαμαρτυρία παραγωγῆς γιά τήν ἐπιβολή δελτίου στά πρώϊμα κηπευτικά

Πραγματοποιήθηκε στήν Ἱεράπετρα μεγάλη σύσκεψη, πού ἐξέτασε τό ἀγροτικό πρόβλημα γενικά καί εἰδικότερα τήν παραγωγή τῶν ἐκτός ἐποχῆς κηπευτικῶν.

Ἀσχολήθηκε μέ τό δελτίο ἀνώτατης τιμῆς πωλήσεως πού θέλει νά ἐπιβάλει ἡ Κυβέρνηση καί ἡ σύσκεψη ἀποφάσισε νά διαμαρτυρηθεῖ.

Τή σύσκεψη ὀργάνωσαν ὁ σύλλογος παραγωγῶν προϊόντων ἐκτός ἐποχῆς Ἱεράπετρας, οἱ ἀγροτικοί σύλλογοι Λασιθίου καί Τυμπακίου.

Σημείωση Β.Ν. Γιατί ἄραγε δέν πῆραν μέρος ἐκπρόσωποι τῶν παραγωγῶν τῆς ἐπαρχίας; Ἀπό ἔλλειψη ἐνδιαφέροντος ἤ ἐλλιπή ὀργάνωσή τους; Οἱ παραγωγοί ἄς ἐξετάσουν τήν περίπτωση καί ἄς βγάλουν τά διδάγματα πού πρέπει γιά τό συμφέρον τους.

Ἡ Ἕνωσις τῆς Κρήτης μέ τήν Ἑλλάδα

Γιορτάστηκε στά Χανιά ἡ 65η ἐπέτειος τῆς Διοικητικῆς Ἕνωσης τῆς Κρήτης μέ τήν ἄλλη Ἑλλάδα. Ἔγιναν πολλές ἐκδηλώσεις στίς ὁποῖες πῆραν μέρος Ἐκπρόσωποι τῆς Κυβερνήσεως καί πολλοί ἄλλοι Κοινωνικοί Παράγοντες.

Σημ. Β.Ν. Γιά τή Ἕνωση τῆς Κρήτης μέ τήν ἄλλη Ἑλλάδα μαζί μέ πολλούς ἄλλους ἐργάστηκε καί ὁ Βιαννίτης Πρωθυπουργός τῆς τότε Κρητικῆς Πολιτείας Γεώργιος Παπαμαστοράκης.

Παρακαλοῦμε κάθενα πού κατέχει στοιχεῖα γύρω ἀπό τό ἔργο καί τή ζωή τοῦ Γεωργίου Παπαμαστοράκη νά μᾶς τά στείλει γιά νά τά δώσωμε στή δημοσιότητα ἀπό τίς στῆλες τῶν Β.Ν.

Ἐπίσκεψη Ὑφυπουργοῦ

Ὁ ὑφυπουργός Ἐμπορίου κ. Δημόπουλος μέ ὑπηρεσιακούς παράγοντες τοῦ ὑπουργείου Ἐμπορίου καί μέ τόν Ὑπουργό Ἐμπορικῆς Ναυτιλίας κ. Κεφαλογιάννη ἐπισκέφθηκαν τή Βιάννο. Ἄκουσαν τίς ἀπόψεις παραγωγῶν γιά τίς τιμές τῶν ἀγροτικῶν προϊόντων.

Οἱ παραγωγοί τόνισαν ὡς ἐκτός ἀπό τίς καλές τιμές στήν ἐπαρχία χρειάζονται δρόμοι γιά τή διακίνηση τῶν προϊόντων, ἀξιοποίηση γεωτρήσεων, τοποθέτηση γεωπόνων, φτηνά λιπάσματα καί φυτοφάρμακα κ. ἄ.

Συγχαρητήρια

Τίς δεσποινίδες Φιλίτσα Παπακωνσταντίνου, μνηστή τοῦ γιατροῦ Γρηγόρη Γ. Ραπτάκη, πού πῆρε τό δίπλωμα τῆς Ἰατρικῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. καί τή Νίκη Ἀντων. Γρυλιωνάκη πού πῆρε τό δίπλωμα τῆς Φυσικομαθηματικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ἀθήνας θερμά συγχαίρομε.

Οἰκογένεια

Νικ. Κατσαράκη

Η ΑΡΒΗ

(συνέχεια ἀπό τήν 1η σελ.)

γινόταν μιά κρατική προσπάθεια νά καλλιεργηθοῦν μέ μπανάνες ὅλες οἱ νότιες παραλίες τῆς Κρήτης καί πολλές ἀπό τις βόρειες, θά μποροῦσε ἡ Κρήτη νά τροφοδοτήσει ὁλόκληρη τήν ἑλληνική ἀγορά μέ τό ἐκλεκτό αὐτό φροῦτο καί νά ἀπαλλαγεῖ ἡ ἐθνική οἰκονομία ἀπό τήν ἐξαγωγή τόσου συναλλάγματος.

Ἐπισκέφθηκα πάλι τήν παλιά ἐκκλησούλα τοῦ οἰκισμοῦ, πού παρ' ὅλο πού εἶναι ἕνα μονόκλιτο παλιό ἐκκλησάκι ἀφιερωμένο στόν Ἅγιο Παντελεήμονα, ἑορτάζεται καί τήν ἑορτή τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς, ὅπως μοῦ εἶπαν. Μοῦ ἔδειξαν εἰκόνα τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς ζωγραφισμένη πάνω σέ πλάκα μαρμάρου 30Χ35 ἑκατοστά περίπου, ἀλλα εἶναι μάλλον φρεσκαρισμένη. Μοῦ εἶπαν, ὅτι στήν ἀνατολική πλευρά τῆς ἐκκλησίας βρῆκαν τό ἱερό παλαιότερης ἐκκλησίας καί στή δυτική βρῆκαν τά κελιά παλιᾶς μονῆς.

Στό σημερινό ἐκκλησάκι δέν φαίνονται τοιχογραφίες, ἀλλά δέν ἀποκλείεται νά εἶναι σκεπασμένες μέ ἀσβέστη, ὅπως συμβαίνει σέ πολλές ἄλλες ἐκκλησίες. Ἡ ἐκκλησία εἶναι παλαιότερη τοῦ 17ου αἰώνα, ἀφοῦ σέ σχεδιάγραμμα τοῦ 1615 (1) σημειώνεται ἡ ἐκκλησία καί ὁ ποταμός πού χύνεται δίπλα της ἀναφέρεται φιούμε ντελα Μαντόνα, ντί Ἄρβη.

Αὐτό σημαίνει, ὅτι ἡ ἐκκλησία ἦταν ἀρχικά ἀφιερωμένη στήν Παναγία. Τώρα πότε, πῶς, ἀπό ποιούς καί γιατί μετονομάστηκε Ἅγιος Παντελεήμονας εἶναι θέμα πού πρέπει νά ἐρευνηθεῖ.

Ἐρώτησα τό σημερινό ἐφημέριο καί μοῦ εἶπε ὅτι εἶναι ἀπό ἄλλο χωριό καί δέν ξέρει τίποτε.

Τήν Ἄρβη ἐπισκέφθηκε τό 1915 ἤ 1916 ὁ Στέφαν. Ξανθουδίδης καί γράφει στίς σημειώσεις του!

«Ἀξιον θέας τό Χάσμα. Εἰς τήν μονήν τοῦ Ἁγίου Ἀντωνίου οὐδέν τό παλαιόν, οἰκοδομηθείσης αὐτῆς πρό δεκάδων μόνον ἐτῶν Παλαιοτέρα ἡ παρά τήν παραλίαν Παναγία.— ἄρα ἡ μετονομασία τῆς ἐκκλησίας σέ Ἅγιο Παντελεήμονα εἶναι μεταγενέστερη τοῦ 1915— Εἰς τήν παραλίαν παρά τήν ἐκκλησίαν καί εἰς τούς παρακειμένους ἀγρούς φαίνονται λείψανα ἐρειπίων καί γαστριά ἄφθονα ρωμ. χρόνων. Ἦτο καί ἐνταῦθα πόλις ἐμπορική ρωμ. χρόνων. Βαθύτερον θά ὑπάρχωσι τά ἀρχαιότερα. Ἐξάγονται μεγάλοι πώρινοι ὀγκόλιθοι καί κίονες μονόλιθοι, εὑρέθησαν δε καί τάφοι ρωμ. χρόνων καί ἐπιγραφή ρωμαϊκή ». (2)

Ἡ ἐπιγραφή πού ἀναφέρει ὁ Ξανθουδίδης λέει:

ΕΠΑΦΡΟΔΕΙ
ΤΟΣ ΑΡΤΕΜΙ
ΣΙΑ ΤΗ ΘΥΓΑΤΡΙ
ΜΝΗΜΗΣ ΧΑΡΙΝ(3)

Ὥστε στήν Ἄρβη ὑπῆρχε πόλη στή ρωμαϊκή περίοδο. Τήν ἐποχή ἐκείνη τά ρωμαϊκά πλοῖα πού ταξίδευαν στίς ρωμαϊκές ἐπαρχίες τῆς Μέσης Ἀνατολῆς, περνοῦσαν ἀπό τήν νότια παραλία τῆς Κρήτης καί τότε ἀναπτύχθηκαν ἐκεῖ κέντρα σάν τήν Γεράπετρα, τή Λασαία, τόν Φοίνικα (Λουτρό) τῶν Σφακίων καί ἡ πρωτεύουσα Γόρτυνα.

Ποιό νά ἦταν τό ὄνομα τῆς ρωμαϊκῆς πόλης τῆς Ἄρβης;

Τό πιθανότερο εἶναι νά εἶχε τό ἴδιο ὄνομα πού ὑπῆρχε παλαιότερα, δηλαδή Ἄρβη.

Τά μνημεια πού βρέθηκαν στήν Ἄρβη δείχνουν, ὅτι η ρωμαϊκή πόλη πρέπει να ηταν σπουδαία. Πρίν ἀπό πολλά χρόνια οἱ χωρικοί εἶχαν βρεῖ κοντά στή θάλασσα ἕνα μνημεῖο ἀρχαίας τέχνης καί νόμισαν πώς εἶχε μέσα χρυσάφι καί τό ἔκαμαν κομμάτια, πού τά χρησιμοποίησαν ἔπειτα στά κτήρια τῶν σπιτιῶν τους. Ὁ Ἄγγλος ναύαρχος PULTENEY MALCOLM εἶχε χρησιμοποιήσει κάποιον MELIOTE (Μηλιώτη;) γιά νά κάνει ἀνασκαφές νά βρεῖ ἄλλα κομμάτια τοῦ μνημείου ἐκείνου.

(Στό ἑπόμενο τό τέλος)

Ἡράκλειο Ἰούλης 1978

ΣΤΕΡΓ. Γ. ΣΠΑΝΑΚΗΣ

1) ΣΤΕΦ. ΞΑΝΘΟΥΔΙΔΗ Ἀρχαιολογικά Σημειώματα, Κρητ. Χρονικά Β' 532

2) MARGARITA GUARDUCCI, INSCRIPTIONES CRETICAE 1.5.

Μιά πλευρά τῆς σαρκοφάγου τῆς Ἄρβης. Ἀνάγλυφη πομπή τοῦ Διονύσου.

(Ἀπό τό βιβλίο τοῦ R PASHLEY TRAVELS IN KRETE VOL II πιν. 2 ἐναντι σ 7)

ΠΕΝΘΗ

ΕΜΜΑΝ. ΜΕΤΑΞΑΚΗΣ

Πέθανε καί κηδεύτηκε στήν Ἀθήνα ὁ Ἐμμ. Μεταξάκης ἀπό τήν Ἄνω Βιάννο, ὁ γνωστός σ' ὅλους μας Μεταξομανώλης.

Ὑπέροχος μαχητής στούς πολέμους τοῦ 1912 καί 1913 μά καί στόν πρῶτο παγκόσμιο πόλεμο.

Στό διάστημα τῆς γερμανοϊταλικῆς κατοχῆς δούλεψε σάν σύνδεσμος στήν ὀργάνωση Ραφτοπούλου, μά καί ἀργότερα σ' ὅλο τό διάστημα τῆς Κατοχῆς πρόσφερε πολύτιμες ὑπηρεσίες.

Τύπος εὐχάριστος γινόταν ἀγαπητός σέ καθένα πού τόν γνώριζε ἀπό τήν πρώτη κιόλας φερά. Μέ πολλή ἱκανοποίηση πρόσφερε ὅ,τι μποροῦσε περισσότερο στήν ἐνίσχυση τῶν Ἐκκλησιῶν καί σέ πολλά φιλανθρωπικά ἔργα καί βοηθοῦσε κάθε ἀδύνατο. Καλός οἰκογενειάρχης, ἀνέθρεψε καί μεγάλωσε τούς τέσσερις γιούς του πού πολλά πρόσφεραν ὅλοι καί προσφέρουν οἱ δύο πού ζοῦν ἀκόμη, στήν Πατρίδα μας.

ΝΙΚ. ΚΑΤΣΑΡΑΚΗΣ

Ἀλληλογραφία κ. Γεώργ. Κουφαλιτάκην Καβάλλα.

Τό γράμμα σας καί τήν ἀπάντηση τοῦ ὑπουργείου Γεωργίας πήραμε. Ἐρευνοῦμε ὅσα σ' αὐτό ἀναφέρονται καί θ' ἀσχοληθοῦμε σχετικά στό ἑπόμενο φύλλο.

Βιαννίτη Φοιτητή. Πήραμε τό χρονικό γιά τό Πολυτεχνεῖο. Ἦρθε λίγο ἀργά καί εἴχαμε κλείσει τήν ὕλη τοῦ φύλλου. Δέν χάνει ὅμως τήν ἐπικαιρότητά του καί τό κρατᾶμε γιά ἄλλη φορά.

Γιάννην Ἀθανασάκη Δικηγόρον Ἱεράπετρα.

Τό γράμμα σας καί τή συνεργασία σας σχετικά μέ τά γεγονότα τῆς Σύμης τό 1943 πήραμε καί τό κρατᾶμε γιά τό ἑπόμενο φύλλο.

Πιστώσεις για ἔργα στήν Ἐπαρχία

Ἀπό τό Νομαρχιακό Ταμεῖον Ἡρακλείου ἐγκρίθηκαν τά παρακάτω ποσά γιά ἔργα σέ χωριά τῆς Ἐπαρχίας μας.

Α ὁδοποιΐα

—Ἀμιρά — Ἄρβη Κοινότητα Ἀμιρᾶ Δρ. 4.000.000.

—Κερατόκαμπος -Δέρματες-Τσούτσουρος Κοινότης Ἄνω Βιάννου δρ. 2.400.000

—Ἄρβη — Λατόμια — Φαφλάγγο Κοινότης Ἁγ. Βασιλείου δρχ. 1.000.000.

—Πρός Λουτράκι Κοινότης Κ. Σύμης δρχ. 978.000

—Καλάμι— πρός Παραλία Κοινότης Καλαμιοῦ δρχ. 400.000.

—Συκολόγος πρός Παραλία Κοιν. Συκολόγου δρ. 500.000.

Β. Ἄρδευση — ὕδρευση.

—Ἀξιοποίηση γεωτρήσεων Χόνδρων δρ. 500.000

—Ἀποπεράτωση ὑδρεύσεως Κ. Βιάννου δρχ. 500.000.

—Ἀντικατάσταση ἐσωτερικοῦ Δικτύου ὑδρεύσεως Ἄνω Βιάννου 300.000.

—Ἀξιοποίηση φράγματος Χόνδρου 2.000.000.

Ἀρδευτικός ἀγωγός Πεύκου Δρχ. 700.000

Ἀρδευτικός ἀγωγός Κεφαλοβρυσίου Δρχ. 900.000

Ἀρδευτικός ἀγωγός Ἁγ. Βασιλείου Δρχ. 600.000

Μ' αὐτά καλύπτεται ἕνα μικρό μέρος ἀπό τίς πολλές ἀνάγκες πού ἔχει ἡ Ἐπαρχία. Χρέος τῶν νέων Κοινοτικῶν Συμβουλίων νά φροντίσουν γιά τή σύντομη ἀπορρόφησή τους καί νά ζητήσουν καί ἄλλα κονδύλια.

Στήν Κοινότητα Βαχοῦ δέν δόθηκε τίποτα. Δέν ἔχει ἄραγε ἀνάγκη ἤ δέν εἶχαν ζητήσει;

—Ἀρδευτικός ἀγωγός Κοινότητος Ἄνω Βιάννου Δρχ. 4.500.000.

—Ἀρδευτικόν ἔργον Κοινότητος — Ἀμιρᾶ —Ἄρβης δρχ. 800.000.

Ἐκδότης–Διευθυντής
Γ. Δ. ΧΡΙΣΤΑΚΗΣ
15 Ἰανουαρίου 1979
Τιμὴ φύλλου δρχ. 5
Ἔτος 3ο—ἀρ. φύλ. 29
Ἡράκλειο 1866 ἀρ.110

ΒΙΑΝΝΙΤΙΚΑ ΝΕΑ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΣΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΒΙΑΝΝΙΤΩΝ

Ο ΦΟΝΟΣ ΤΩΝ ΓΕΡΜΑΝΩΝ ΣΤΗ ΣΥΜΗ

Τοῦ Δικηγόρου κ. Γιάννη Ἀθανασάκη

Ἀγαπητά «ΒΙΑΝΝΙΤΙΚΑ ΝΕΑ»

Τό ὑπόμνημα τοῦ Συλλόγου «Ο ΔΙΑΒΑΤΗΣ» πρός τή Διεύθυνση Ἱστορίας Στρατοῦ, πού δημοσιεύτηκε στό φύλλο σας τῆς 15 Νοεμβρίου 1978, μέ ὑποχρεώνει νά ζητήσω τήν εὐγενική φιλοξενία σας.

Ἀφοῦ συγχαρῶ τούς ἐκλεκτούς συνεπαρχιῶτες τοῦ «ΔΙΑΒΑΤΗ», γιά τήν ὡραία προσπάθειά τους νά συγκεντρωθεῖ καί διασωθεῖ τό πολύτιμο ἱστορικό ὑλικό τῆς ταραγμένης ἐκείνης ἐποχῆς, θά ἤθελα νά ἐπισημάνω μερικές ἀνακρίβειες πού, ἀπό κακή πληροφόρηση ἤ ἐλλιπή διασταύρωση τῶν πληροφοριῶν, περιέχονται στό ὑπόμνημα. Ἀνακρίβειες, δυστυχῶς ἀναπόφευκτες, ἐξαιτίας τῆς μεγάλης χρονικῆς ἀπόστασης πού μᾶς χωρίζει ἀπ' τά γεγονότα.

Οἱ παρατηρήσεις καί οἱ σκέψεις, πού ἀκολουθοῦν, εἶναι μιά μαρτυρία. Μαρτυρία ὅμως ζωντανή ἑνός ἁπλοῦ ἀνθρώπου, πού ἔζησε τά γεγονότα, στά ὁποῖα ἀναφέρεται.

Νά οἱ παρατηρήσεις μου:

α. Δέν εἶναι ἀλήθεια πώς ἡ ὁμάδα τῶν ἀνδρῶν τῆς ἐθνικῆς ἀντίστασης πού σκότωσε τούς δυό ἄνδρες τοῦ Γερμανικοῦ φυλακίου τῆς Κάτω Σύμης εἶχε ἐντολή νά τούς σκοτώσει. Ἡ ἐντολή ἦταν νά τούς αἰχμαλωτίσει καί νά τούς ὁδηγήσει στό λημέρι.

Γιατί ἡ ὁμάδα ἔκανε ὑπέρβαση τῆς ἐντολῆς πού τῆς εἶχε δοθεῖ, εἶναι ἄλλο θέμα, μέ τό ὁποῖο ἄς μοῦ ἐπιτραπεῖ νά μήν ἀσχοληθῶ ἐδῶ. Ἐλπίζω νά σταθεῖ δυνατό κάποτε νά πῶ ὅσα ἀμέσως μετά τό ἐγχείρημα, μοῦ διηγήθηκαν τά μέλη τῆς ὁμάδας καί μάλιστα ὁ ἀλησμόνητος Νίκος Δ. Παπαμαστοράκης, πού δυστυχῶς δέ βρίσκεται στή ζωή γιά νά τά διηγηθεῖ ὁ ἴδιος. Καί, — ἀπ' ὅσο ξέρω—, δέν πρέπει νά ἄφησε γραφτή μαρτυρία.

β. Ἡ ἐντολή γιά τήν αἰχμαλωσία τῶν ἀνδρῶν τοῦ Γερμανικοῦ φυλακίου Κάτω Σύμης δόθηκε, σ' ἐκτέλεση ἑνός σχεδίου ἐπιχειρήσεων πού εἶχε καταρτισθεῖ καί ἄρχισε νά ἐκτελεῖται συντονισμένα, ἀμέσως μόλις μεταδόθηκε ἀπ' τό ραδιόφωνο ἡ εἴδηση γιά τή συνθηκολόγηση τοῦ Μπαντόλιο στήν Ἰταλία.

γ. Ὁ PATRICK LEE FERMOR μήτε ἔδωσε μήτε μποροῦσε νά δώσει ὁποιαδήποτε ἐντολή στήν ὁμάδα πού ἔκανε τό ἐγχείρημα τῆς Κάτω Σύμης. Δέν ἀνῆκε ὀργανικά στό ἑλληνικό ἀντάρτικο καί δέ μποροῦσε νά δίνει διαταγές στά μέλη του. Σάν σύνδεσμος τοῦ ἀντάρτικου μέ τό Συμμαχικό Στρατηγεῖο Μέσης Ἀνατολῆς εἶχε δική του ἀνεξάρτητη ὁμάδα, πού φιλοξενούσαμε, θά ἔλεγα, στό λημέρι τοῦ Χαμέτη. Σ' αὐτῆς τῆς ὁμάδας τά μέλη ἔδινε ὁ PATRICK LEE FERMOR τίς διαταγές του. Ἦταν ὁ ἴδιος ὑπεύθυνος γιά τή σύνθεση καί τή δράση της. Καί κύρια ἀποστολή της ἦταν ἡ συγκέντρωση καί μετάδοση πληροφοριῶν στό Συμμαχικό Στρατηγεῖο.

(Ἄς σημειωθεῖ, σέ παρένθεση, ὅτι εἶχε τό ψευδώνυμο Μιχάλης. Ὁ Μιχάλης ὁ λοχαγός, ἔτσι ἦταν γνωστός. Ὅλοι ὅμως τόν λέγαμε Φιλεντέμ, γιατί ἔδειχνε ἰδιαίτερη προτίμηση στό γνωστό τραγούδι, πού τραγουδοῦσε συχνά. Ἦταν ἄνθρωπος μέ ἱκανότητες, ὑψηλή μόρφωση, ἐκπληκτική ἑλληνομάθεια καί καταπληκτική γρηγοράδα καί ἀντοχή στίς πορεῖες. Ἀργότερα, ἡ ὑπηρεσία του τόν τοποθέτησε στή Βρετανική Πρεσβεία τῆς Ἀθήνας).

δ. Ἀλλά ἔχει ἄραγε εἰδική βαρύτητα ἡ πηγή τῆς ἐντολῆς γιά τό ἐγχείρημα κατά τοῦ γερμανικοῦ φυλακίου τῆς Σύμης; Μερικοί πιστεύουν ἴσως πώς αὐτό ὑπῆρξε ἡ αἰτία τῶν γεγονότων πού ἀκολούθησαν, ἡ αἰτία τῆς σφαγῆς ἑκατοντάδων ἀθώων πολιτῶν ἀπό τίς ναζιστικές ὀρδές, ἡ δήωση, τό ὁλοκαύτωμα μιᾶς ὁλόκληρης περιοχῆς, ὁ ἀφανισμός καί στήν καλύτερη περίπτωση ἡ διασπορά τῶν κατοίκων της. Ἄν ὅλη αὐτή ἡ συμφορά ἔχει αἰτία της τό ἐγχείρημα κατά τῶν δύο Γερμανῶν «πατατάδων» τῆς Σύμης, φυσικά, ναί, ἔχει μεγάλη σημασία ποιός ἔδωσε τήν ἐντολή νά γίνει.

Προσωπικά, θεωρῶ πολύ περιορισμένες τίς διαστάσεις τοῦ ἐγχειρήματος. Καί πολύ, πάρα πολύ περιορισμένη τή συμβολή του σάν αἰτίας στά γεγονότα πού τό ἀκολούθησαν. Δέν ἦταν παρά ἕνα ἁπλό ἐπεισόδιο, ἕνας μόνο κρίκος μιᾶς ἁλυσίδας γεγονότων πρίν καί μετά ἀπ' αὐτό.

Σήμερα, ἀναπολώντας τά γεγονότα τῆς τραγικῆς ἐκείνης ἐποχῆς ἐμεῖς πού τά ζήσαμε καί προσπαθώντας ὅσοι δέν τά 'ζησαν νά συλλάβουν τό τραγικό μεγαλεῖο τους, ὅλοι, νομίζω, παραμερίζουμε τή φρίκη πού γεννᾶ μέσα μας τό ἀμέτρητο πλῆθος τῶν ἐγκλημάτων τῶν ἀνθρωπόμορφων ναζιστικῶν τεράτων. Καί, σταθμίζοντας μέ ψυχραιμία καί νηφαλιότητα τήν ἀτίμητη συμβολή τοῦ κρητικοῦ λαοῦ, μέ τήν καθολική καί ὁμόψυχη ἀντίστασή του, στόν ὅλο συμμαχικό ἀγώνα, νιώθουμε τό εἶναι μας νά πλημμυρίζει ἀπό ἐθνική ὑπερηφάνεια γιά τό ρόλο πού ἡ τιμημένη ἔνοπλη μαχητική πρωτοπορεία τῆς κρητικῆς παλλαϊκῆς ἀντίστασης ἔπαιξε σ' αὐτό τόν ἀγώνα.

Μέ βαθιά ἐκτίμηση

ΓΙΑΝΝΗΣ ΑΘΑΝΑΣΑΚΗΣ

ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ

Ἱεράπετρα, 26.XI.78

Σημ. Β.Ν. Μὲ ἰδιαίτερη ἱκανοποίηση δημοσιεύουμε τὴν παραπάνω ἐπιστολὴ τοῦ ἐκλεκτοῦ συνεπαρχιώτη κ. Γιάννη Ἀθανασάκη. Εἶναι ἕνας ἀπ' αὐτοὺς ποὺ ἔζησαν ἀπὸ κοντὰ τὰ γεγονότα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Ἀπὸ τὸν ἴδιο περιμένουμε μιὰ πιὸ ἐκτεταμένη ἐξιστόρηση τῆς ἀντίστασης τῶν Βιαννιτῶν στὰ στρατεύματα κατοχῆς ἀπὸ τὶς πρῶτες μέρες ὀργανώσεως των μέχρι τὴν ἀπελευθέρωση.

Αὐτὸ περιμένουμε ἀπ' ὅλους ἐκείνους ποὺ ἔχουν στοιχεῖα γιὰ τὴ περίοδο αὐτή. Ἔτσι περιμένομε νὰ μᾶς βοηθήσουν στὸ νὰ φωτίσουμε ὅσο γίνεται πιὸ πλατιὰ καὶ πιὸ ἀντικειμενικὰ τὴ μεγάλη σελίδα τῆς Ἱστορίας τῆς ἐπαρχίας μας.

Οἱ στῆλες τῶν Β.Ν. εἶναι στὴ διάθεση ὅλων.

Η ΑΡΒΗ

Τοῦ κ. ΣΤΕΡΓΙΟΥ ΣΠΑΝΑΚΗ

(2ο τελευταῖο)

Ὁ ROBERT PASHLEY Ἄγγλος περιηγητής πού ἦλθε στήν Κρήτη τό 1834, πῆγε στόν Ἅγιο Βασίλειο καί ἄκουσε τήν ἱστορία. Ἔπειτα πῆγε στό Ἡράκλειο ὅπου συνάντησε τό Μηλιώτη καί τοῦ εἶπε ὅτι τό μνημεῖο ἐκεῖνο ἦταν μιά σαρκοφάγος καί τοῦ περιέγραψε τά κομμάτια πού βρῆκε. Ὁ PASHLEY ξαναγύρισε στήν Ἄρβη, πῆγε στό μέρος πού βρέθηκαν τά κομμάτια τῆς σαρκοφάγου, ἔψαξε καί βρῆκε καί ἄλλα κομμάτια καί τό κάλυμμα τῆς σαρκοφάγου. Ὁ PASHLEY πῆγε ἔπειτα στά Χανιά, ὅπου συναρμολόγησε τά κομμάτια πού εἶχε συγκεντρώσει καί εἶδε, ὅτι ἔλλειπαν καί ἄλλα. Ξαναγύρισε στήν Ἄρβη, ἔκαμε ἀνασκαφή στό ἴδιο μέρος καί βρῆκε ἄλλα πέντε κομμάτια. Μέ αὐτά συμπληρώθηκε σχεδόν ἡ σαρκοφάγος ὅπως ἦταν ὅταν βγῆκε ἀπό τή σμίλη τοῦ καλλιτέχνη, λέει ὁ ἴδιος ὁ PASHLEY, (4) ὅπως φαίνεται ἄλλωστε ἀπό τίς εἰκόνες πού δημοσιεύονται ἐδῶ ἀπό τόν PASLEY.

Πρόκειται γιά σαρκοφά-

συνέχεια υ ήν 4η σελίδα

Σαρκοφάγος τῆς Ἄρβης

Στὴν πλευρὰ αὐτὴ παριστάνεται ὁ «τραγόπους καὶ κερασφόρος» Πὰν λικνιζόμενος καὶ δυὸ ἐρωτιδεῖς.

Η ΘΥΣΙΑ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΒΙΑΝΝΟΥ

Τοῦ κ. Κ. Γ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗ

4ο

Κι ὅταν οἱ Γερμανοί, κατά τίς 10 π.μ. τῆς 12ης Σ)πτεμβρίου ἄρχισαν νά μπαίνουν στήν κοιλάδα μέ τούς ὁμήρους μπροστά καί πλησίαζαν πρός τό χωριό, οἱ ἀντάρτες ἀπό τήν ἀνατολική πλαγιά τους χτύπησαν ξαφνικά. Οἱ Γερμανοί αἰφνιδιάστηκαν, καθώς σκοτώθηκαν ἀρκετοί μέ τό πρῶτο χτύπημα, κι ἄφησαν τούς ὁμήρους πού τούς ξέφυγαν καί τράβηξαν πρός τό βουνό, ὅπου ἑνώθηκαν μέ τούς ἀντάρτες. Ἡ μάχη γενικεύτηκε στήν περιοχή μεταξύ Σύμης καί Πεύκου καί κράτησε περίπου ἑπτά (7) ὧρες, ὥς τό βράδυ, ὁπότε οἱ ἀντάρτες ἀποσύρθηκαν στό βουνό μέ ἀπώλειες ἕνα νεκρό, τόν Ἀπόστολο Βαγιωνάκη ἀπό τούς Μύθους Ἱεραπέτρας, καί ἕνα τραυματία, τόν Γεώργιο Μαστραντωνάκη ἀπό τή Σύμη. Οἱ ἀπώλειες τῶν Γερμανῶν, δέν εἶναι ἐξακριβωμένες, καθώς ἔπαιρναν τούς νεκρούς καί τούς τραυματίες μέ πολλά αὐτοκίνητα πού εἶχαν μαζί τους καί καθώς στό μεταξύ εἶχε νυκτώσει. (1) Μέ βάση ὅμως διάφορα στοιχεῖα καί μαρτυρίες, ὑπολογίζονται σέ 70—80 νεκρούς πάνω ἀπό 40 τραυματίες καί 13 αἰχμαλώτους, πού τούς πῆραν οἱ ἀντάρτες στό βουνό.

Οἱ Γερμανοί ἔπειτα ἀπό τή μάχη, ἀφοῦ σκότωσαν ὅσους ἄντρες βρῆκαν στή Σύμη καί στόν Πεῦκο, στίς 14 Σεπτεμβρίου ἔβαλαν φωτιά στά δυό αὐτά χωριά, καθώς καί στό Κεφαλοβρύσι, καί συγχρόνως κυκλώνοντας τά χωριά Βαχό, Ἀμιρᾶ, Κεφαλοβρύσι, Κρεββατά καί Ἅγιο Βασίλειο, σκότωσαν ὅλους τούς ἄντρες πού βρῆκαν σ' αὐτά καί δέν πρόφτασαν νά φύγουν. Τό χωριό Ἀμιρᾶ δοκιμάστηκε περισσότερο ἀπό ὅλα.

Στήν πλαγιά πού βρίσκεται κάτω ἀπό τό μνημεῖο αὐτό ἐκτελέσθηκαν γύρω στούς 120 ἄντρες. Οἱ σκηνές τῆς φρίκης δέν περιγράφονται. Τίς σκηνές αὐτές τίς ἔζησαν πιό ἔντονα οἱ δύσμοιρες γυναῖκες καί τά μικρά παιδιά, πού ἔβλεπαν τούς δικούς των νά πέφτουν σωριασμένοι μπρός στά μάτια τους ἀπό τά πολυβόλα τῶν Γερμανῶν, καθώς καί οἱ ἐλάχιστοι ἄντρες πού γλύτωσαν τό θάνατο εἴτε πλακωμένοι ἀπό τά πτώματα τῶν ἄλλων εἴτε ξεφεύγοντας μέ τό τρέξιμο ἀπό τόν τόπο τῶν ἐκτελέσεων.

Στό σημεῖο αὐτό πρέπει, νομίζω, νά ἀναφερθεῖ ἡ ἀπάτη τῶν Γερμανῶν, μέ τήν ὁποία πέτυχαν νά ξεγελάσουν τούς κατοίκους πολλῶν χωριῶν καί νά τούς ἐκτελέσουν. Τήν παραμονή τῆς μεγάλης καταστροφῆς, τή νύχτα δηλ. τῆς 13ης Σεπτ., πῆγαν στόν Ἅγιο Βασίλειο, συγκέντρωσαν ὅσους βρίσκονταν ἐκεῖ ἄντρες καί γυναῖκες, τούς μίλησαν μέ τόν πιό καλό τρόπο καί τούς διαβεβαίωσαν ὅτι δέν ἔχουν νά φοβηθοῦν τίποτε, ἄν μείνουν στά σπίτια τους, ἐνῶ ὅσοι βρεθοῦν ἔξω θά θεωρηθοῦν ἀντάρτες καί θά ἐκτελοῦνται ἐπί τόπου.

Οἱ ἔνοχοι γιά τή μάχη τῆς Σύμης, δηλ. τά χωριά Σύμη καί Πεῦκος, τιμωρήθηκαν, οἱ ἄλλοι δέν θά πάθουν τίποτε.

Ὕστερ' ἀπ' αὐτές τίς διαβεβαιώσεις τῶν Γερμανῶν, οἱ γυναῖκες εἰδοποίησαν τούς ἄντρες τους, πού ἦταν κρυμμένοι σέ διάφορα μέρη, νά ἔρθουν στό χωριό. Αὐτό διαδόθηκε καί στ' ἄλλα χωριά καί πολλοί γύρισαν καί κοιμήθηκαν τή νύχτα τῆς 13 Σεπτ. στά σπίτια τους.

Καί τήν ἄλλη μέρα 14 Σεπτεμ., πρωί πρωί ὅλα τά χωριά εἶχαν κυκλωθεῖ ἀπό τούς Γερμανούς πού ἄρχισαν νά ἐκτελοῦν ὅλους τούς νέους καί τούς ἄντρες εἴτε μεμονωμένα εἴτε ὁμαδικά.

Μετά τίς ἐκτελέσεις μέσα στά χωριά, οἱ Γερμανοί ἄρχισαν τήν ἐκκαθάριση ὅλης τῆς περιοχῆς, σέ πλάτος πέντε (5) χιλιομέτρων ἀπό τήν παραλία, πού κηρύχτηκε «νεκρή ζώνη» καί σκότωναν σ' αὐτήν ὅσους βρίσκανε χωρίς διάκριση, ἄντρες, γυναῖκες καί τά πιό

(Συνέχεια στήν 3η σελ.)

1. Αὐτοκινητόδρομος τήν ἐποχή ἐκείνη ὑπῆρχε μόνο ὥς τή Βιάννο, σέ ἀπόσταση δηλ. περίπου 12 χιλιομέτρων ἀπό τή Σύμη. Ἔτσι τά πτώματα τῶν Γερμανῶν μεταφέρονταν μέ ζῶα στή Βιάννο καί ἐκεῖ φορτώνονταν στά αὐτοκίνητα.

ΜΙΑ ΑΞΕΧΑΣΤΗ ΕΠΟΧΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΑΡΧΙΑ ΒΙΑΝΝΟΥ

Τοῦ κ. Στεφάνου Δ. Παπαγιαννάκη

Τελευταῖα ἔπεσε στά χέρια μου μιά παλιά ὡραία φωτογραφία. Σ' αὐτήν ποζάρει ὁ θίασος τοῦ «Προοδευτικοῦ Ὁμίλου Βιάννου» πού ἀνέβασε τό καλοκαίρι τοῦ 1925 τόν «Πειρασμό» τοῦ Ξενόπουλου στή μεγάλη αἴθουσα τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου Ἄνω Βιάννου. Ἡ φωτογραφία μοῦ ξανάφερε στή μνήμη μιά ὡραία ἐποχή πού μπορῶ νά πῶ πώς ἦταν ἀνεπανάληπτη γιά τή νεολαία τῆς ἐπαρχίας μας. Ἤμουνα παιδί τότε καί δέν ἔχω τήν τιμή νά συγκαταλέγομαι στή νεολαία ἐκείνη. Ἔτσι ὅμως μοῦ δίνεται τό δικαίωμα νά μιλῶ γιά τούς νέους αὐτούς μέ μεγάλο θαυμασμό, πού τόν εἶχα ἀπό μικρός καί τόν διατηρῶ μέχρι σήμερα. Εἶναι ἀνάγκη νά ἀπαριθμήσω τά πρό-

(συνέχεια στή σελίδα 4)

Σημειώματα

Η ΑΝΕΜΟΘΥΕΛΛΑ

Ἡ κακοκαιρία πού ξέσπασε στίς ἀρχές τοῦ Γενάρη σέ ὅλη τήν Εὐρώπη, ἔπληξε καί τήν ἐπαρχία μας. Ἀνεμοθύελλα πού ἔγινε στίς 8 πρός 9 τοῦ μήνα κατάστρεψε ὁλοκληρωτικά ἕνα μεγάλο μέρος ἀπό τά θερμοκήπια πού ἔχουν κατασκευαστεῖ στήν παραλιακή ζώνη τῆς ἐπαρχίας ἀπό τή Δέρματο ὥς τήν Ψαρή Φοράδα. Οἱ ζημιές τῶν θερμοκηπίων πού καταστράφηκαν ξεπερνοῦν τό 90ο)ο καί φτάνουν σχεδόν τήν ὁλοκληρωτική καταστροφή. Μεγάλη εἶναι καί ἡ ζημιά τῶν ὑπαίθριων κηπευτικῶν πού φτάνουν τό 60—100ο)ο.

(συνέχεια στήν 4η σελίδα)